

Utrikesutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av överenskommelsen med Ukraina om förvärvsarbete för familjemedlemmar till anställda vid diplomatiska eller konsulära beskickningar eller representationer vid mellanstatliga internationella organisationer

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av överenskommelsen med Ukraina om förvärvsarbete för familjemedlemmar till anställda vid diplomatiska eller konsulära beskickningar eller representationer vid mellanstatliga internationella organisationer (RP 138/2024 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Annika Naskila, utrikesministeriet
- utrikessekreterare Jemina Järvilehto, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner överenskommelsen mellan Republiken Finlands regering och Ukrainas regering om förvärvsarbete för familjemedlemmar till anställda vid deras diplomatiska eller konsulära beskickningar eller representationer vid mellanstatliga internationella organisationer och en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen.

I många länder är det i princip möjligt för familjemedlemmar till beskickningspersonal att förvärvsarbета, men det förutsätts då att man avstår från sin diplomatiska status och immunitet, om det inte ingås en separat så kallad överenskommelse om familjemedlemmar och makar mellan regeringarna om villkoren för förvärvsarbetet. I de ovan avsedda överenskommelserna finns närmare bestämmelser om villkoren för förvärvsarbete, tillståndsförfarandet och den förvärvsarbeteande familjemedlemmens status. När det gäller förvärvsarbete som utövas med stöd av överenskommelserna tillämpas den mottagande statens bestämmelser om beskattning och social trygghet. Den mottagande statens nationella lagstiftning tillämpas på förvärvsarbetet.

Betänkande UtUB 11/2024 rd

De familjemedlemmar som förvärvsarbetar i Finland med stöd av en överenskommelse om familjemedlemmar och makar har rätt till uppehållstillstånd för arbetstagare utan prövning av tillgången på arbetskraft. Det handlar dock endast om ett begränsat antal personer.

Överenskommelsen mellan Finland och Ukraina träder i kraft den första dagen den andra månaden efter det att den senare underrättelsen om slutförande av de interna förfaranden som ikraftträdandet av överenskommelsen förutsätter har tagits emot. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner den överenskommelse om familjemedlemmar och makar som ingåtts med Ukraina den 3 april 2024. Propositionen innehåller också ett förslag till en så kallad blankettlag, genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

(2) Syftet med överenskommelsen med Ukraina om familjemedlemmar och makar är att möjliggöra förvärvsarbete för familjemedlemmar till personalen vid diplomatiska eller konsulära beskickningar samt representationer vid internationella organisationer i landet i fråga utan att de ska behöva avstå från sin diplomatstatus i de fall då detta enligt den mottagande statens praxis annars är en förutsättning för förvärvsarbete. På motsvarande sätt garanterar Finland förutsättningarna för förvärvsarbete i Finland för familjemedlemmar i motsvarande position från Ukraina.

(3) Överenskommelserna om familjemedlemmar och makar omfattar enligt definitionerna i huvudsak makar samt medföljande minderåriga barn eller barn i beroendeställning till personer som är ackrediterade vid beskickningarna, men de har praktisk betydelse främst med tanke på makarnas möjligheter att förvärvsarbete. Överenskommelserna gäller inte familjemedlemmar som är medborgare i eller varaktigt bosatta i den mottagande staten.

(4) Utrikesutskottet välkomnar att en överenskommelse om familjemedlemmar och makar har ingåtts med Ukraina. Hittills har Finland motsvarande överenskommelser med Kanada, Storbritannien, Förenta staterna, Ungern, Chile, Serbien, Vietnam, Israel, Argentina, Sydafrika, Colombia, Peru, Indien, Brasilien och Namibia. Förhandlingarna om en överenskommelse har slutförts också med Uruguay, men överenskommelsen har ännu inte undertecknats. Beslut har fattats om att inleda förhandlingar om en överenskommelse med Kazakstan våren 2024.

(5) Under sakkunnigutfrågningen konstaterades det att det fortfarande finns behov av nya överenskommelser om familjemedlemmar och makar. I många länder är det i princip möjligt för makar till beskickningspersonal att förvärvsarbete, men under förutsättning att man avstår från sin diplomatstatus och immunitet, om det inte ingås en överenskommelse. Utrikesutskottet anser det vara viktigt att utrikesministeriet aktivt försöker påverka sysselsättningen av makar till anställda vid beskickningar i utlandet genom att ingå överenskommelser om makar. Makens möjligheter till förvärvsarbete under en utlandsstationering kan ofta vara ett betydande incitament för tjäns-

Betänkande UtUB 11/2024 rd

temännen att flytta över till utlandsrepresentationen. Överenskommelserna inverkar positivt också på möjligheterna att få förvärvsarbete för familjemedlemmar till tjänstemän inom försvarsförvaltningen och andra förvaltningsområden som arbetar på beskickningarna.

(6) Utskottet framhåller också att överenskommelser om familjemedlemmar och makar främjar målen i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) och diskrimineringslagen (1325/2014) samt utrikesministeriets familjepolitiska mål.

(7) Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner överenskommelsen i proposition RP 138/2024 rd.

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 138/2024 rd utan ändringar.

Helsingfors 22.10.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kimmo Kiljunen sd
vice ordförande Sofia Vikman saml
medlem Eva Biaudet sv
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Antti Kaikkonen cent
medlem Atte Kaleva saml
medlem Anne Kalmari cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Antti Lindtman sd
medlem Tytti Tuppurainen sd
medlem Ville Vähämäki saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.